

**MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
KATOWICE SPORT TAGÓVODÁJÁNAK
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

I. Bevezető

*„A gyermekek úgy érznek,
ítélnek és cselekednek,
miként azt azoknál látják,
akiket szeretnek és becsülnek!”*

Dr. Wlassics Gyula

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Katowice Sport Tagóvodája nevelőtestülete küldetésének tartja, hogy olyan óvodát működtessen, mely méltó helyet foglal el Miskolc Megyei Jogú Város életében, az elvárásoknak, igényeknek való megfeleléssel, a külső és belső partnerek elégedettségével. Célunk, hogy óvodánkban magas színvonalú, gyermekközpontú nevelés valósuljon meg; az integrált intézmény tudatos, szakszerű, innovációra képes szervezatként működjön.

Sport óvodaként kiemelt feladatunk az egészséges életmód szokásrendszerének megalapozása és folyamatos fejlesztése a gyermekek mozgáslehetőségeinek szélesítése, a rendszeres aktív mozgáshoz való szoktatás, a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése.

Az óvodás gyermekek felnőtté válásának kulcsa részben a mi kezünkben van. Az óvoda a gyermek életében, személyiségfejlődésében fontos helyszín, ahol meleg, szeretetteljes családi légkörű, érzelmekben és tevékenységekben gazdag nevelés valósul meg, az egyéni képességeik kibontakozásával, szocializációs folyamatok fejlődésével. A családi neveléssel együttműködve meghatározó időszaka minden gyermeknek a sikeres élet elkezdéséhez.

A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztését az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével lehet megvalósítani, a gyermeki személyiség tiszteltetésével és elfogadásával. Mindenki számára egyaránt fontos az egyénre irányuló odafigyelés, a pozitív megerősítés, az őszinteség.

Nevelőtestületünknek azt kell szem előtt tartania, hogy minden, ami az intézményben zajlik, a gyermekek érdekében történjen.

A Pedagógiai Program megalkotása és kidolgozása során szakmai elképzeléseink folyamatos változások, módosítások során érlelődtek, forrták ki magukat. Építettünk meglévő értékeinkre, helyi adottságainkra, eddigi tapasztalatainkra, azonosultunk a kompetencia alapú nevelés alapelveivel, felhasználtuk a korszerű fejlődés-, és neveléslélektani ismereteket, eredményeket. Nevelőtestületünk a Pedagógiai Programot az Óvodai nevelés országos alapprogram iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszere alapján készítette, melynek megvalósítását felkészült, szakmai megújulásra kész óvodapedagógusaink elhivatottsággal végzett pedagógia munkája biztosítja.

II. Gyermekkép, óvodakép Gyermekképünk

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve - meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az Óvodai nevelés országos alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A nevelés során pedagógusaink arra törekednek, hogy gyermekek optimista életszemléletű, színesen kommunikáló, környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező, a másságot toleráló, empatikus, széles látókörű, kreatív emberekké váljanak.

Óvodapedagógusaink arra törekednek, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, meg tanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát.

Nevelőtestületünk az óvodai évek során igyekszik a gyerekeket úgy nevelni, annyi szeretet, törődést, és sokféle lehetőséget adni nekik, hogy személyiségük szabadon kiteljesedhessék.

„Légy csodálatos példakép, mert te leszel az az ablak, amelyen keresztül sok gyermek látja majd a jövőjét.”

Thomas Mckinnon

Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióit a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei.

Nevelőtestületünk törekszik az információs társadalom digitális állampolgárját célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására, az életkori sajátosságok figyelembevételével. Óvodapedagógusaink a tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítják, egyéni fejlődési tervet készítenek, az eredményeket mérik és értékelik.

Az óvodai nevelés alapelvei

- a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,

- A testi, szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról,
- E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. Az óvodai nevelésnek biztosítania kell az óvoda esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok: migráns gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

III. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül

- Egészséges életmód alakítása,
- Érzelmi erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése; a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik;
 - az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
 - az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
 - az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladatai

- törekszik arra, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik,
- nevelőmunkáját úgy végzi, hogy az óvodapedagógus és a gyermek közötti kapcsolatot pozitív attitűd és érzelmi töltés jellemezze,
- segíti a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és teret enged az önkifejező törekvéseinek,
- a gyerekeket annak elfogadására, megértésére neveli, hogy az emberek különböznek egymástól,
- a gyermek nyitottságára építve segíti a gyereket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, kötődjön a családhhoz, szülőföldjéhez; rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó szépre és jóra.
- Olyan óvodai életet biztosít, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség; és akaratának: önállóság, önfegyelmének, kitartás, feladattudat, szabálytudat fejlődését.
- A gyermeket arra neveli, hogy tisztelje szüleit, társait, az óvoda dolgozóit.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, sajátos nevelést igénylő, hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében szükség szerint szakemberek segítségét kéri.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd-

és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan óvodai légkört teremt, amelyben a gyerekek gátlás nélkül, szívesen kommunikálnak.
- Tudatosan és folyamatosan megfigyeli a gyerekek beszédét, hogy megismerje azt a beszéd szintet, amelyről elkezdheti a gyermekek fejlesztését.
- Megismerve a család anyanyelvi kultúráját, figyel a családban esetleg előforduló beszédhibákra, megnyeri partnernek a családot a gyermek anyanyelvi neveléséhez.
- Felismeri a gyermeknél a különböző beszédhibákat, szükség esetén logopédus segítségét kéri.
- Elősegíti a logopédiai kezelésre járó gyermekek fejlesztésének eredményességét.
- Az óvodai élet minden területén törekszik a gyermekek szóbeli aktivizálására, a gyerekek valamennyi kérdésére választ ad, saját kérdéseit érthetően, pontosan, egyszerűen fogalmazza meg.
- Figyelembe veszi, hogy a nem verbális kommunikáció nemcsak kiegészíti, megerősíti, de helyettesítheti is a nyelvi kifejezéseket.
- Kihasználja a kommunikációs képességfejlesztés valamennyi területét: a spontán helyzeteket, a kifejezetten fejlesztés céljából szervezett tevékenységeket, és a dominánsan nem e célból szervezett tevékenységek kommunikációs képességfejlesztő hatásait is.
- Ösztönözi a gyerekeket a folyamatos, összefüggő, megfelelő tempójú és erősségű beszédre, a tiszta artikulációra; differenciált fejlesztéssel elősegíti mind a beszédében gátolt, mind a kiemelkedően gazdag szókinccsel rendelkező, választékosan beszélő gyermek beszédképességének fejlődését.
- A bábjáték és drámajáték elemeit az anyanyelvi nevelés egyik legfontosabb eszközének tekinti.
- A gyerek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve olyan változatos tevékenységeket biztosít, melyeken keresztül a gyerekek tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.
- Helyes mintaadással figyelmet fordít a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére.
- Megismeri a hátrányos helyzetű gyermekek anyanyelvi, szintjét, erre építi fejlesztő munkáját.
- Rendszerezi a gyermek spontán szerzett tapasztalatait, bővíti ismereteit, fejleszti az értelmi képességeket: érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást és kreativitást.

- Az óvodapedagógus egész nevelőmunkáját áthatja a szereteten, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló, a gyermekek egyéni különbségeit tiszteletben tartó magatartása.

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek

1. Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
5. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
6. A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Az óvodapedagógus és kompetenciái

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az **óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

A korai iskolaelhagyás megelőzésének és a lemorzsolódás csökkentésének érdekében célunk az óvodapedagógusaink szakmai tudásának felfrissítése, fejlesztése és a pedagógus kompetenciák magas szintre történő emelése.

Óvodapedagógusainktól az önértékelési, minősítési elvárásoknak megfelelően az alábbi kompetenciák megléte, fejlesztése várható el.

1. Pedagógiai módszertani felkészültség

Pedagógiai tevékenysége biztos módszertani tudást tükröz. Ismeri az intézményében folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére vonatkozóan alkalmazott, a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramját és az intézménye pedagógiai programjának főbb tartalmait. Ismeri és tudatosan alkalmazza a gyermekcsoport sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési/tanítási módszereket, eszközöket. Ismeri és tudatosan felhasználja a gyermekek más forrásból szerzett tapasztalatait, ismereteit, tudását. Ismeri a nevelés/tanulás, képességfejlesztés szempontjából fontos információforrásokat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását.

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók.

Egységes rendszerbe illesztve tervezi az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiákat, folyamatot, munkaformát, módszereket, eszközöket. Pedagógiai fejlesztési terveiben kiemelt szerepet kap a gyermekek tevékenységeinek fejlesztése. Terveiben szerepet kap a gyermekek

motiválása, motivációjuk fejlesztése. Tervező tevékenysége során a nevelési/tanulási folyamatba illeszti a szabad játékhoz, cselekvéshez kötött ismeretszerzésen és egyéb tevékenységeken kívüli ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségeket. Tervei készítése során figyelembe veszi az Óvodai nevelés országos alapprogramjában és az óvoda pedagógiai programjában megfogalmazott tartalmi és intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt, tanított gyermekek és csoportok fejlesztési célját. Tervező tevékenységében épít a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre. A gyermekek optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált nevelési-tanulási-tanítási folyamatot tervez. A gyermekek fejlettségére is figyelemmel a kommunikáció, együttműködés szintjén bevonja őket a nevelés-tanulás-tanítás tervezésébe.

3. A tanulás támogatása.

Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai, érzelmi állapotát. A gyermekek hibázásait, tévesztéseit a nevelési/tanulási folyamat szerves részének tekinti, és a megértést segítő módon reagál rájuk. Felkelti és fenntartja a gyermekek érdeklődését. Feltárja és szakszerűen kezeli a nevelési / tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket. Fejleszti a gyermekek tanulási képességeit, az önálló felfedezés gyakorlására lehetőséget teremt. A nevelés / tanulás támogatása során épít a gyermekek egyéni céljaira és szükségleteire, a gyermekcsoport sajátosságaira. Nyugodt, és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremt. Ösztönzi a gyermekeket a hagyományos és az infokommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a nevelési / tanulási folyamatban. Az önálló tanuláshoz, tapasztalatszerzéshez - játékhoz és egyéb tevékenységekhez - szakszerű útmutatást, az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő tanulási eszközöket biztosít. Támogatja a gyermekek önálló gondolkodását, ismeri, és a nevelési-tanítási-tanulási folyamat részévé teszi kezdeményezéseiket és ötleteiket.

4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

A nevelési/tanulási folyamatban a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordít. Megalapozza, segíti, ösztönzi a gyermekeket a későbbi tudatos értékválasztásra és saját értékrendjük kialakítására. Tudatosan alkalmazza a gyermekek sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket. Tudatosan teremt olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek, komplex személyiségfejlődését. Tiszteletben tartja a gyermekek személyiségét, tudatosan keresi a bennük rejlő értékeket, felelősen és elfogadóan viszonyul a gyermekekhez. Az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megismerteti a gyermekekkel az egyetemes emberi és nemzeti értékeket és azok tiszteletére neveli őket. Az együttnevelés keretei között is módot talál a gyermekek esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére. Felismeri a gyermekek személyiségfejlődési - az esetlegesen jelentkező - tanulási nehézségeit, és képes számukra hatékony segítséget nyújtani, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérni. Felismeri a gyermekekben a tehetség ígéretét, és tudatosan segíti annak kibontakoztatását.

5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, fenntarthatóság szempontjainak figyelembevétele, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység

Az óvodapedagógus az általa nevelt, vezetett, fejlesztett gyermek- és gyermekcsoportok fejlesztését a közösségfejlesztés folyamatának ismeretére, és a csoportok tagjainak egyéni és csoportos szükségleteire, a játék és más élmény gazdag tevékenység, program sajátosságaira alapozza. Ösztönzi a gyermekek közötti véleménycserét, fejleszti kommunikációs képességüket, harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremt. Pedagógiai feladatai során figyelembe veszi és értékékként közvetíti a gyermekek, közösségek eltérő kulturális, társadalmi háttérből adódó sajátosságait. A gyermekeket egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet mentességre neveli. Pedagógiai tevékenységében a nevelt gyermekek életkorából következő fejlődés-lélektani jellemzőik ismerete tükröződik. Megteremti az általa irányított nevelési/tanulási folyamat során az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket. Szakszerűen és eredményesen alkalmazza a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit. A gyermekek nevelése/tanítása során a közösség iránti szerepvállalást erősítő helyzetet teremt.

6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

Az óvodai pedagógiai program és a csoport éves nevelési tervének tartalmait, a gyermekek egyéni pedagógiai - pszichológiai szükségleteihez is igazodva eredményesen és adaptív módon alkalmazza. Változatos pedagógiai értékelési módszereket alkalmaz, a nevelési-tanulási-tanítási folyamatban célzottan alkalmazza a fejlesztő és összegző értékelési formákat. Az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési, értékelési módszereket használ. Pedagógiai céljainak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választ vagy készít. A gyermekeknek személyre szabott értékelést ad. Az intézményi pedagógiai programmal összhangban alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszert és módszereket, azok szempontjait az általa megkezdett nevelési/tanulási folyamat elején megismerteti a gyermekekkel, a szülőkkel. A gyermeki tevékenység rendszeres ellenőrzésének eredményeit szakszerűen elemzi, értékelésüket rendszeresen felhasználja fejlesztési céljainak, feladatainak kijelölésében. Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe veszi azok várható hatását a gyermekek személyiségének fejlődésére. Elősegíti a gyermekek önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.

7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás.

Tevékenysége során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikál. A gyermekek nevelése/tanítása érdekében kezdeményezően együttműködik az óvodapedagógus társaival, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel és a szülőkkel. A gyermekekkel történő együttműködés elveit és formáit az alkalmazott pedagógiai program és az intézményi dokumentumok keretei között a gyermekek személyiségfejlődését figyelembe véve alakítja ki és valósítja meg. Igényli a pedagógiai munkájával kapcsolatos rendszeres visszajelzéseket, nyitott azok befogadására. Szakmai megbeszéléseken kifejti, képviseli az álláspontját, képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.

8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Tisztában van személyiségének sajátosságaival, és alkalmazkodik a szerepvállalásokhoz. Pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi. A pedagógiai feladatok megoldásában együttműködik pedagógustársaival, munkaközösségeivel, a nevelő/tanító munkát segítő munkatársaival, a gyermek fejlődését támogató más szakemberekkel. Fontos számára tudásának folyamatos megújítása, a megszerzett tudását a pedagógiai gyakorlatában eredményesen alkalmazza. Részt vesz szakmai kooperációkban, problémafelvetéseivel, javaslataival kezdeményező szerepet vállal.

9. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja.

Segíti a gyermekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit. Kihasználja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit. Lehetővé teszi a gyermekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik. Segíti a gyermekeket, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.

Pedagógiai munkát segítő alkalmazottak

Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája teszi lehetővé az óvodai nevelés eredményességét. Ennek feltétele az óvodapedagógus, dajka és egyéb dolgozók törvényben meghatározott létszámú foglalkoztatása, ami biztosítja a szakszerű ellátást, a minőségi munkavégzést.

Pedagógiai asszisztens attitűdjei

Nyitott a pedagógiai módszerek megismerésére, alkalmazására; képes az óvodapedagógus útmutatása alapján segíteni a gyerekeket a különböző tevékenységek során. Elkötelezett az óvoda felé, munkatársaival jó kommunikációs, elfogadó partneri kapcsolatot tart fenn; magatartása, tevékenysége példa értékű mind a gyermekek, mind a szülők előtt; kedves, nyitott, elfogadó; segíti az integrált nevelés megvalósítását; munkáját az óvodapedagógus ajánlásai szerint végzi.

Dajka attitűdje

Mintaszerepet vállalni tudó, viselkedésében példamutató; a nevelésben, gondozásban optimálisan segítő, befogadó, különbözőségeket elfogadó, gyermekszerető; beszédét, kommunikációját tekintve modellértékű. A nevelőmunka közvetlen segítője; tisztában van az egészségügyi ismeretekkel, rendelkezik környezettudatos szemlélettel; érzelmileg közel tud kerülni a gyermekhez, a felnőttekkel jó kollegiális kapcsolatot tud ápolni; nyitott a pedagógiai módszerek megismerésére; igényli az önfejlődést, részt vesz a neki szóló képzéseken.

Pedagógusaink a **sajátos nevelési igényű** gyermek fejlesztését személyre szabott, egyéni fejlesztő tervek alkalmazásával és speciálisan képzett szakemberek: fejlesztő pedagógus, logopédus segítségével végzik.

Óvodánkban **nemzetiséghez** tartozó gyermekek nevelése nem folyik.

Óvodánkban jelenleg **migráns gyermekek** nevelése nem folyik, amennyiben migráns gyerek kerül felvételre az óvodapedagógus lehetőséget teremt arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékgényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által

használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

MIÓVI Katowice Sport Tagóvodája

2021. augusztus 1-től a Miskolci Belvárosi Óvoda Katowice Sport Tagóvoda, a Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Katowice Sport Tagóvodája rendszerébe integrálódott, mely 125 férőhellyel működik.

A kétszintes panel épület, amely öt óvodai csoportnak biztosít helyet, Miskolc Szentpéteri kapu városrészén található a B.-A.-Z. Vármegyei Központi Kórházzal szemben lévő domboldalon. A csoportszobák esztétikusak, játékeszközökkel jól felszereltek. Az óvodában sószoza van, melynek használata az egészség prevenció szerves része, ezért az egészséges és légzőszervi betegségben szenvedő gyermekek egyaránt használhatják. Az udvar – a domborzati viszonyokhoz képest - a legoptimálisabb kihasználtsággal biztosítja a gyermekek szabadban való tartózkodását, mozgását. 2006 júliusától sportóvodaként is működik az intézmény, így a gyermekek sporttevékenységeire nagy hangsúlyt fektetünk. A tornaszoba jól felszerelt, többféle sport- és játéktevékenységre lehetőséget adó eszköztárral rendelkezik.

Az intézményben két csoport, és egy csoport fele részben, a Robert Bosch cégcsoport miskolci üzemeiben dolgozók gyermekeit látja el, melyben német-magyar nyelvű nevelő munka folyik. Az együttműködésnek köszönhető, hogy az óvoda felszereltsége, játékparkja folyamatosan bővül.

Az óvodai élet megszervezése

1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

2. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

	Időkeret	Tevékenységek
Dél előtt	6.00-7.00	A gyermekek folyamatos érkezése, játék az összevont csoportokban
	7.00-10.00	Szabad játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás, (nagy csoportban összesen napi 45 perc), testápolás, folyamatos tízórai
	10.00-11.30	Szabad játék, differenciált képességfejlesztés, tapasztalatszerzés csoportszobában, szabadban, fejlesztő szobákban Tervezett, szervezett tevékenységek, mozgás (nagy csoportban összesen napi 45 perc).
	11.30-13.00	Készülődés az ebédhez, testápolás, munka jellegű tevékenységek (naposi munka), ebéd
Dél után	13.00-14.45	Testápolás (fogmosás), készülődés a pihenéshez, pihenés, 14.00-tól az ébren lévő gyermekek csendes tevékenységet folytathatnak az erre kijelölt helyen. Egyéni képességfejlesztés
	14.45-15.30	Folyamatos ébredés, testápolás, készülődés az uzsonnához, uzsonna, testápolás
	15.30-17.00	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron, egyéni képességfejlesztés

3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.

4. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőlészavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.

5. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

6. A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

7. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.

8. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

9. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltéskori nevelési évben **diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.**

A tagóvoda vezető által használt nyomtatványok

- Jelenléti és munkaidő-nyilvántartási ív
- Változásjelentések
- Elvégzett munkák igazolása
- Dolgozó szabadságengedélye (kivéve a rendkívüli szabadság)
- Nyugdíjazási szándéknyilatkozat ellenjegyzése
- Éves szabadságok ütemezése
- Óvodai munkarend kialakítása
- Írásbeli feljegyzés
- Jegyzőkönyv
- Szakmai ellenőrzések, értékelések, munkatervek, beszámolók
- Iskolai Közösségi Szolgálat dokumentálása
- Felsőoktatási és egyéb szakmai gyakorlat biztosításával kapcsolatos dokumentumok
- Jegyzőkönyvek, feljegyzések
- Szándéknyilatkozatok
- Óvodafogadási igazolás
- Felvételi és mulasztási napló
- Csoportnapló
- Szakértői vélemény iránti kérelem alap- és felülvizsgálathoz
- Pedagógiai jellemzés (gyermekjellemzés)
- Szülői munkaközösség éves tagintézményi munkaterve és a működés dokumentumai
- Üzemeltetés – Leltározással, selejtezéssel kapcsolatos aláírások
- Számlák igazolása

Az oviKRÉTA felületen óvodapedagógusok által vezetett dokumentumok

A Felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló naprakész pontos jogszabálynak megfelelő vezetését a gyermekcsoport óvodapedagógusai végzik.

Az óvodai csoportnapló

Az óvodai csoportnapló tartalmazza a napirendet, a heti rendet; a csoportba járó gyerekek egyes adatainak nyilvántartását; a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységekhez, foglalkozásokhoz kapcsolódó szervezési feladatokat; a heti tematikus tervet, a nevelési feladatokat, értékelő feljegyzéseket; a SNI státuszú gyermek egyéni fejlesztési tervét; valamint heti rendszerességgel történő csoportra és óvodapedagógusra egyaránt vonatkozó reflexiókat.

A gyermek fejlődésének nyomon követése

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció, az oviKRÉTA-ban évente kétszer rögzített dokumentum, amely tartalmazza: a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatot, valamint a szülő aláírását, hogy gyermeke fejlődéséről a tájékoztatást megkapta

Az óvoda kapcsolatai

Család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele, a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyek az óvoda, illetve a család teremti meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A kapcsolattartás feladatai

- Törekszik a szülőkkel való nyílt, őszinte kapcsolat kialakítására.
- Az óvodapedagógus elismeri a nevelésben a család elsődlegességét, tiszteli a szülőt, és minden családdal megtalálja a kapcsolatteremtés, az együttműködés megfelelő módját.
- Mindig reálisan tájékoztatja a szülőket, tisztelve érzelmeiket.
- Az óvodapedagógus minden esetben érezteti az őszinte odafordulást, empátiát.
- Az óvoda minden dolgozója előítélettől mentesen közeledik a családhoz.
- A szülői szervezet ellátja a szülői képviselőt.
- A nyílt napok, közös ünnepek, fogadóórák, szülői értekezletek segítik a betekintést az óvoda és a család életébe.

A kapcsolattartás elvei

- A két fél közötti kapcsolat alapja a bizalom, melynek eredményeként a szülő érzi az óvodapedagógus segítő szándékát, empátiáját.
- Előítélet mentes, elfogadó együttműködés kialakítása, melyben az óvodapedagógus nyitott, partneri kommunikációra képes, elfogadó attitűdjével támogatja a szülőket gyermekeik nevelésében, szülői szerepükben való helytállásukban.
- A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családok rendszerként történő értelmezése, a szülők szerepeltetésének, kihívásainak ismerete.
- A pedagógust és a nevelő – oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat titoktartási kötelezettség terheli, a gyermekkel és családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a hivatásának ellátása során szerzett tudomást. A titoktartás határidő nélkül fennmarad.

A kapcsolattartás módja, formái

- A napi párbeszéd lehetőséget ad a kölcsönös érdeklődés kifejezésére, tájékoztatásra.
- Szülői értekezlet évente legalább kétszer kerül megszervezésre; külön tartva a tájékoztatást az újonnan érkező és az iskolába készülő gyerekek szülei számára.
- Egyéni megbeszélések, egyéni esetmegbeszélések; az aktualitásnak megfelelően, a Házirendben rögzítettek szerint.
- Szülői Szervezeti gyűlések: az intézménnyel kapcsolatos, óvodai szintű programok szervezésének és lebonyolításának megbeszélése, szülők véleményének meghallgatása.
- Játékdélután, ahol a szülők bekapcsolódhatnak a gyermekek minden napi óvodai életébe, játékába.
- Az ünnepek gazdag lehetőséget kínálnak a család-óvoda kapcsolatának erősítésére, a szülő, a gyermek és az óvodapedagógus között megvalósuló együttműködésre.
- Kulturális programok, kirándulások.

Az óvoda kapcsolata más intézményekkel

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Fenntartó

A kapcsolattartás feladatai

- A Fenntartó, Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata, valamint a gazdálkodás feladatait ellátó Miskolci Közintézmény-működtető Központ dönt a köznevelési intézmény gazdálkodásáról, átszervezéséről, az óvodába történő jelentkezések módjáról, a felvétel időpontjáról.
- Meghatározza az óvoda költségvetését, mellyel biztosítja a működés feltételeit.
- Dönt az igazgató kinevezéséről.

A kapcsolattartás elve

- A kapcsolattartásban fontos az információáramlás biztosítása, a kölcsönös tájékoztatás.

Bölcsőde

A kapcsolattartás formái

- A gondozónők és az óvodapedagógusok közötti folyamatos kapcsolattartás megkönnyíti az óvodába lépő gyermek közösségbe történő beilleszkedését.

A kapcsolattartás elve

- Törekvés a kölcsönös nyitottság és folyamatosság érvényesítésére.

Iskola

A kapcsolattartás formái

- Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozatot” szervezése, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is.
- Az óvodapedagógusok és tanítónők közötti információcsere lehetőségének biztosítása, melynek során alkalom nyílik a tájékozódásra az óvodából iskolába érkező gyermek beilleszkedéséről.

A kapcsolattartás elve

- A két intézmény kapcsolatát a kölcsönös nyitottság és bizalom, a pedagógusok együttműködése, nevelőpartneri viszony kialakítása, a nevelőmunka összehangolása jellemzik, elősegítve ezzel a gyerekek zökkenőmentes, zavartalan iskolába lépését.

Közművelődési intézmények

A kapcsolattartás formái

- Ellátogatnak a könyvtárba, ahol lehetőség nyílik a gyerekek, könyvek és a könyvtár iránti pozitív érzelmeinek kialakítására, erősítésére.
- Megnéznek a múzeumokban olyan kiállításokat, amelyek elősegítik a gyermekek óvodán kívüli ismeretszerzését.

A kapcsolattartás elve

- A folyamatos együttműködés elősegíti a nevelési feladatok sokoldalú megvalósítását, mely során a gyermek esztétikai élményhez jut, képessé válik a művészetek befogadására, jó alapot képezve az általános műveltség kialakulásához.

Az óvodai nevelőmunkát és a családi nevelést segítő intézmények

- Oktatási Hivatal
- Miskolci Pedagógiai Oktatási Központ
- B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat
- B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézménye
- Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény
- Egészségügyi szolgáltatók

A kapcsolattartás feladatai

- Orvos, fogorvos évente szűrővizsgálatot végez.
- A védőnők havonta figyelemmel kísérik a higiénés nevelést, a testi-lelki fejlődést.
- Szakmai együttműködés rendszerének kialakítása a család, a gyermekjóléti központok és az óvoda között.
- Logopédus felméri a gyermek beszédfejltségét, a beszédhibás gyermeket külön foglalkozásokon fejleszti. Elvégzi az év elején szükséges szűréseket a három évet betöltő és a tanköteles korú gyerekek körében; az eredményről egyeztet az óvodapedagógusokkal.

A kapcsolattartás elve

- Figyelemmel kísérik a gyermek fejlődését, fejlettségét, segítik az esetleges elmaradások felismerését, majd korrekcióját.
- A gyermek mellett a családok segítése, támogatása.

V. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a gyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

Játékkal kapcsolatos elvek

- A gyermekek egyedüli játékát éppen úgy tisztelni kell, mint a társas játékhoz való jogát.
- Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre; amikor a szabad játékfolyamat kialakul, bevonható társ marad; illetve segítőt, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az óvodapedagógus feladatai

- Megteremti azokat a feltételeket, helyzeteket, amelyek hatással vannak a játék kialakulására, a gyermekek játék kedvére.
- Megteremti a feltételeket: hely, idő, légkör és eszköz, hogy a gyermekek aktivitással, jókedvvel vehessenek részt az elmélyült, folyamatos, nyugodt játékban.
- Gondoskodik a pozitív érzelmeket kiváltó élményekről, így ad minél több játéktémát a gyerekeknek.
- Biztosítja, hogy a gyermekek megvalósíthassák saját elgondolásait.
- Lehetővé teszi, hogy a gyerekek játékuk során környezetüket formálhassák, kedvük, elképzelésük szerint átalakíthassák.
- Megteremti a játék lehetőségét a szabadban, udvaron, kirándulások alkalmával.
- Szem előtt tartja, hogy a gyermekeknek fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő.
- Megismerteti a gyermekeket minél több mozgásos játékkal.
- Ismeri a fejlesztő játékeszközöket, azokat kreatív módon alkalmazza a mindennapi óvodai életben, a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazodva.
- Képességfejlesztő játékeszközök segítségével tudatosan fejleszti a gyermekek értelmi képességeit: megfigyelés, emlékezet, gondolkodás.
- A játékokhoz szükséges eszközöket folyamatosan bővíti, olyan játékeszközöket biztosít, amelyek az elmélyült játék kialakulását és a fantázia fejlődését szolgálják.
- Kialakítja a gyerekekben azt az igényt, hogy maguk készítsék el a játékhoz szükséges eszközöket.
- Figyelemmel kíséri a játszócsoportok szerveződését, a gyerekek elképzelését, gondolatmenetüknek alakulását.
- Elősegíti, hogy az óvodai programok élményei beépüljenek a gyerekek játéktevékenységébe.
- Differenciálással elősegíti a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek tartalmas játéktevékenységét.

A gyermek tevékenységei

- A gyerek, gyakorló játékot játszik, a tevékenység közben ismerkedik az őt körülvevő világgal, annak tárgyaival.
- Szerepjátékot játszik, ebben jeleníti meg tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit, melyeket sajátos módon újra alkot.
- Szabályokhoz igazodva mozgásos és értelemfejlesztő, logikus gondolkodásra serkentő szabályjátékot játszik.
- Bábozik, dramatizál, így eleveníti fel irodalmi élményeit kötetlen formában.
- Barkácsol különféle eszközökből, sokféle anyagból játékához felhasználható kiegészítőket készít.
- Építményeket konstruál, eleinte nagyobb, később apróbb kockákból, különböző alkatrészekből, anyagokból.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Gyakorlójáték

Ebben a korban a gyakorlójáték akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemarad, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek, vagy ha a sikeres játékhoz a játékszerrel való manipulálásra van szükség. Jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is.

Szerepjáték

Képes olyan játékhelyzeteket létrehozni, abban együttműködni, melyben tapasztalatai, érdeklődése alapján ábrázolhatja a felnőttek tevékenységét és kapcsolatait. Megérti és elfogadja játszótársai elgondolásait, tevékenységük logikáját, alkalmazkodik a játék szabályaihoz. Képes lemondani egy-egy játékszerről, vállalja a számára kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is. Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önálló a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a játszócsoporthoz tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

Barkácsolás

A barkácsolás, a szerepjáték és a bábozás természetes eszköze, a kellékeként létrehozott eszközöket felhasználja játékában, dramatizálásban. Jól ismeri a könnyen megmunkálható anyagokat, ismeri és megfelelően használja a szerszámokat.

Dramatizálás, bábozás

A gyerek a kézméretének megfelelő bábokkal bábozik. Kedvelt mesealakokkal, hétköznapi figurákkal önállóan, kitalált szöveggel bábjeleneteket ad elő. Az óvodapedagógus segítségével különböző anyagokból bábót készít, mellyel megjeleníti, eljátssza kedvelt meséit; szívesen öltözik jelmezbe, válik kedvelt, mesefigurává.

Építő, konstruáló játék

A gyerek képes különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására, tud a játék elemekből játékszereket készíteni, mind igényesebbé válik alkotásaival szemben, eredményességre törekszik. Szerepjáték közben épít, szerel, szerkeszt, vagy a létrehozott alkotás hatására beleképzeli magát különböző élethelyzetekben.

Szabályjáték

A gyerek olyan szabályjátékot választ, amely nagyobb ügyességet, vagy szellemi erő kifejtését igényel. Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására, megjelenik az egészséges versenyszellem.

Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának, s az anyanyelvi nevelésnek fontos eszközei a mese és a vers. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Az előszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés, visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál, ezért a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Az óvodapedagógus feladatai

- Nyugodt feltételek megteremtésével elősegíti a meséléshez, verseléshez szükséges hangulat kialakulását, törekszik csoportjának sajátos mesemondó, verselő szokásainak, szertartásainak kialakítására.
- Ösztönzi az ahhoz kedvet érző gyermekek önálló vers és mesemondását, bátorítja a visszahúzódo, nehezen feloldódó gyermeket is.
- Fejleszti a gyermeknek az aktív és passzív szókincsét, kifejezőkészségét, bővíti ismeretanyagát.
- Törekszik olyan mesék, versek népi mondókák, népmesék megismertetésére, melyek emberi kapcsolatokra tanítanak, erkölcsi tartalmuk van, belső indulati élményeket, érzelmeket közvetítenek.
- Az irodalmi anyag összeállításánál a magyar népmesékből, magyar költők verseiből válogat, kiegészítve azt a klasszikus, nemzeti, etnikai, migráns és a kortárs irodalmi művekkel.
- A vers- és meseanyag kiválasztásánál ügyel arra, hogy a gyermekek az életkoruknak megfelelő, nyelviileg tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak.
- Kezdeményez verset, mesét; a gyermekek kérésének, érdeklődésének megfelelően, biztosítja az ismétlések megfelelő gyakoriságát, a gyermekek szabad választásához, igényéhez igazodva.
- Lehetővé teszi a gyermekek számára a gyermekkönyvek hozzáférhetőségét, az azokban való önálló, zavartalan elmélyülést.
- Beszélget a szülőkkel az otthoni mesélés fontosságáról, igény szerint segítséget nyújt a gyermekirodalom kiválasztásában.
- Eszköz és hely biztosításával elősegíti, hogy a gyermekek az ismert meséket, verseket dramatizálhassák.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél fokozottan figyel a mese, vers, mondóka anyagválasztásánál a gyerekek egyéni fejlettségi szintjére és érdeklődésére. Képi megjelenítést használ a mesélésnél, versmondásnál.
- Tehetséges gyermekeit hozzásegíti az önmegvalósításhoz, teret adva kibontakozásuknak.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyerekeket a könyvek szeretetére, megbecsülésére neveli.
- A multikulturális, interkulturális nevelés során biztosítja néhány vers, mese feldolgozását, megismertetését csoportszinten. Igyekszik minél több mondókát, verset, mesét a magyar kultúrából megismertetni, megszerettetni velük, ezzel biztosítva számukra egymás kulturális értékeinek megismerését.

A gyermek tevékenységei

- Játék időben kedve szerint egyedül, vagy csoportosan óvodai, vagy otthonról hozott könyvet nézeget, beszél, mesél a kép alapján, mondókázik, versel kedve szerint.
- A mesékhez bábokat, kiegészítőket készít, felnőtt segítségével ábrázolja kedvenc hőseit, érzéseit.
- Játékában alkalmazza a tréfás mondókákat.
- A hallott meséket eljátssza, bábozza, dramatizálja.
- Bábozásban megjeleníti élményeit, közösségeket hoz létre, amely segíti az összetartozás élményét.
- Részt vesz dramatikus játékokban.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Az óvodapedagógus által elmondott versek ismételtetésébe önként bekapcsolódik.
- Várja, kéri a mesemondást, segít a feltételek kialakításában, csendben, figyelmesen hallgatja a mesét.
- Kedveli a folytatásos meséket, meseregényeket, azok szálait össze tudja kötni.
- Megszilárdul a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokása, a figyelem fenntartása.
- Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásai közé tartozik.
- Játék közben ismételteti az ismert mondókákat, verseket; kedvelt mesei motívumait dramatizálja, bábozza, lerajzolja.
- A szereplők érdekes szólásait, furcsa hangzású nevét megjegyzi, játékában használja.

Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában. A dalos játékokhoz kapcsolódó mozgásformák és tánc során fejlődik mozgáskészsége, testséma ismerete, térérzékelése, vizuális memóriája.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyerekeket az énekléssel és zenehallgatással élményekhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Az óvodai életet úgy szervezi, hogy a gyerekek gyakran jussanak zenei élményekhez spontán és szervezett formában is.
- Tudatos, tervszerű fejlesztéssel eléri, hogy a gyerekek zenei ízlése formálódjon, zenei hallásuk, ritmusérzékük, mozgáskultúrájuk, zenei emlékezetük fejlődjön.
- Oldott, derűs légkör megteremtésével elősegíti a gyerekek játékos zenei alkotókedvének kibontakozását.
- Figyelembe veszi a gyerekek egyéni zenei képességeit, eltérő élményanyagát, támaszkodik a gyermekek otthoni, egyéb spontán szerzett zenei élményeire.

- Összehangolja a dalanyagot a zenei nevelés: éneklési készség, zenei hallás, ritmusérzék, zenei formaérzék, alkotókészség fejlesztésének feladataival.
- Az életkornak megfelelő népi dalosjátékok megismerésével elősegíti a hagyományok továbbélését.
- Folyamatos önművelődéssel és önképzéssel eléri, hogy a gyerekeket színvonalas, életkoruknak megfelelő, változatos zenei élményekben részesítse.
- A dalokhoz kapcsolódó mozgásanyag megtervezésénél több olyan dalosjátékot is választ, amelyekben a táncos mozgáson van a hangsúly.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe veszi a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is, megismerteti a kortárs- és a kisebbségi zene hangzásvilágát.
- Megismerteti a gyermekeket hangszerekkel, megalapozza a gyermekek komolyzene iránti igényét.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek nevelése során fokozott hangsúlyt fektet a hallásfejlesztésre, ritmusfejlesztésre, hangképzési gyakorlatokra.
- A tehetséges gyerekeknél lehetőséget biztosít arra, hogy társaik előtt is megmutathassák tudásukat, és egyéni bánásmóddal elősegíti fejlődésüket.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekeknél tudatosan figyel arra, hogy mindennapi zenehallgatás, énekes, dalos játékok nagy szerepet játszanak a közösségi magatartás alakításában.
- A multikulturális, interkulturális nevelés során biztosítja a gyerekek számára néhány saját kultúrájukból vett anyag feldolgozását.

A gyermek tevékenységei

- Népi dalos játékokat játszik, ritmikus mondókákat mond szabadon és alkalmasszerűen a nap bármely időszakában.
- Bábjáték során a bábót énekelte, mozgatja, szerepjátékába mozgásos, táncos elemeket sző, játékában is használja az egyszerű hangszereket.
- Játsszik a hangjával: halkan-hangosan, mélyen-magasan énekel, mondókázik.
- Udvari játék során énekel, dalosjátékokat szervez; otthonról hozott zenei élményét az óvodában szívesen előadja, ünnepek alkalmain társaival énekel.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A bemutatott dalt, zenét érdeklődéssel hallgatja, hat hangterjedelemig a dalokat tisztán énekl.
- A mondókák, dalok tempóját a természetes járásnak megfelelően érzékelteti, az egyszerű, táncos mozgásokat képes megformálni, térformákat tud kialakítani óvodapedagógus segítségével nélkül is.
- Ismert dalokat szöveg nélkül, zümmögve, vagy játékos szótagokkal énekel; egyszerű dallamotívumokat tisztán visszaénekel.
- Felismeri a magas és mély éneklés közötti különbséget, tud magasan, mélyen énekelni.
- Ismeri a halk és hangos közötti különbséget, tud halkan, hangosan énekelni, beszélni.
- Felismeri a dallamot dúdolásról, motívumról; valamint a természet, környezet hangjait.

- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusáról, ismert dalokat, mondókákat ritmus alapján is felismer, szöveges ritmusmotívumot visszatapsol, ismeri és használja a különböző óvodai ritmushangszereket.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái; továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladatai

- Elősegíti a természet szépségeire, színeire, formáira való rácsodálkozással a művészeti alkotások, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti igény kialakulását.
- Biztosítja a szabadidős, illetve a szervezett tevékenység tárgyi, hangulati feltételeit, elősegítve a gyermekek önálló ábrázolási törekvéseit, alkotókedvét, önbizalmuk megerősítését.
- Átgondolt tervezéssel, a csoport sajátosságainak figyelembevételével úgy alakítja a csoportszobát, hogy az esztétikus, praktikus legyen.
- Személyes példamutatással kialakítja a gyerekekben az igényt a környezetük formálására, rendjének, esztétikumának megteremtésére.
- Inspirálja a gyerekeket a jelenségek formái, színbeli tulajdonságainak megfigyelésére.
- Megismerteti a gyerekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel; erősíti az eszközhasználat balesetmentes használatát, az eszközök tisztántartásának igényét;
- Értékként kezeli a gyermekek produktumát, gondoskodik minden gyermek munkájának folyamatos bemutatásáról a csoportszobában és a szülők által látható helyen is.
- Olyan oldott csoportlétkört teremt, amelyben a gyerekek produktumának örülnek és a gyerekek is értékelik egymás munkáját.
- Gyermekmunkákkal részt vesz pályázatokon, a gyermeki alkotásokból kiállítást rendez.
- Figyelembe veszi a gyermekek egyéni manuális képességeit, a fejlődés egyénenként változó ütemét, a gyermekek eltérő élményi háttérét.
- A gyerekeket megismerteti néhány értékes műalkotással; a nemzeti szimbólumok jelentésével, helyzetnek, életkornak megfelelően.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél; a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, valamint a multikulturális, interkulturális nevelés során tudatosan fejleszti a gyerekek finommozgását. Szem előtt tartja, hogy az alapvető technikák megismertetésével, megszerettetésével a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka különösen jó eszköze az önkifejezésnek.

- A tehetséges gyereket segíti a képességeik kibontakoztatásában, figyelemmel kíséri a pályázati lehetőségeket.

A gyermek tevékenységei

- A gyerek kezdetben firkál, majd elnevezi műveit.
- Rajzol, fest élményei, elképzelései alapján különböző felületekre, a rendelkezésére bocsátott anyagokkal.
- Játékaihoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, ajándékozáshoz különböző tárgyakat, kiegészítőket barkácsol vágással, ragasztással, papírból, textilből, természetből.
- Homokot, agyagot, lisztgyurmát gyúr, közben megismeri az anyagok tulajdonságait, használatát.
- Különböző természeti tárgyakat, terméseket gyűjt, ezeket felhasználja plasztikai munkák készítéséhez, felületek díszítéséhez.
- Különböző formák rakosgatásával, sorakoztatásával kisebb-nagyobb térbeli alakzatokat épít.
- Megismerkedik néhány népi kismesterséggel: egyszerűbb formában sző, fon, agyagozik, tojást fest, mézeskalácsot készít.
- Papírt hajtogat, montázst készít.
- A szabadban homokozik, nagy felületre rajzol krétával, kavicsokat rakosgat, köveket fest, virágból láncot fűz.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel, saját kezdeményezésére is ábrázol, kommunikációjában bátran használja az ábrázolás eszközeit.
- Emberábrázolásában megjelennek a részformák, próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- Színhasználatukban érvényesíti kedvenc színeit, képes észrevenni a környezet, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát.
- Formaábrázolása gazdag, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Képalakításban egyéni módon jelezni tudja az elemi téri viszonyokat. Élményei elképzelései, képzeleti megjelenítésében biztonsággal használja a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Elmondja véleményét az óvodai környezetről, szívesen vesz részt annak szépítésében, igényes a környezetére.
- Formákat mintáz elképzelései, megfigyelései alapján.
- Önállóan és csoportmunkában is készít egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket.
- Ismeri a népi kézműves technikák: szövés, fonás, agyagozás alapjait, kis segítséggel alkalmazza is azokat.

Mindennapos mozgás

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges

elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet **minden napján** biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszköze.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Az óvodapedagógus feladatai

- Lehetőséget biztosít a gyerekeknek a szabad levegőn való tartózkodásra minél hosszabb időtartamon keresztül.
- Minél több mozgási lehetőséget teremt óvodán kívül is, a gyermeket játszótérre, sétálni, kirándulni viszi.
- Lehetővé teszi a játék- és mozgásigény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítését.
- Törekszik arra, hogy a gyerekek jó közérzettel, jó hangulatban vegyenek részt a mozgásos feladatokban.
- Fejleszti a fizikai állóképességet, a fizikai aktivitáson keresztül előkészíti a szellemi aktivitást, a mozgásos feladatok sikeres megoldása eredményeként növeli az önértékelést és az önbizalmat.
- Fejleszti a nagy és finommozgásokat, egyensúlyérzéklet; szem- kéz, szem- láb koordinációt; ritmikus tevékenységgel a ritmusérzéklet; fizikai erőnlétet, amely megfelelő állóképességet, gyors reagáló képességet, kellő izomerő fejlettséget biztosít a gyerekeknek.

- Kialakítja a gyermekekben az egészséges versenyszellemet, társuk iránti tiszteletet, kudarcűrő képességet; felébreszti a gyermekek versengési vágyát, erősíti a csapatokon belül az összetartozás érzését, a győzni akarást.
- Megvalósítja az erkölcsi nevelés és érzelmi nevelés feladatait pl.: eszközök megbecsülése, egymásra odafigyelés, akarati tulajdonságok fejlesztése.
- Ügyel a testséma fejlesztésére: testrészek ismeretére, test koordinációjának alakítására, test fogalom kialakítására, a kezesség, laterális fejlesztésére, dominanciák erősítésére.
- Törekszik a problémamegoldások erősítésére mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal.
- Épít a különböző mozgások elsajátításának folyamatánál a gyerek mozgástapasztalatára, játékos kedvére. Szem előtt tartja, hogy a mozgás legértékesebb anyagai a játékok, mert nem csak a mozgások kombinációira adnak alkalmat, hanem új tapasztalatok szerzésére is.
- Biztosítja a csoportszobában a mozgásra inspiráló eszközöket, ötleteivel gyarapítja a kézi szerek skáláját.
- Az eszközök kiválasztásánál és a feladatok végzésénél igazodik a gyermekek fejlettségi szintjéhez, elősegíti, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatot.
- Törekszik arra, hogy az óvoda aktív sportéletébe a szülőket is bevonja, elősegítve ezzel az egészséges szemléletmód alakulását. Szükség esetén javaslatot tesz a szülők felé, hogy gyermekük vegyen részt szakemberek által irányított szervezett foglalkozásokon, különös tekintettel a tehetségnek ígérkező gyerekekre.
- Sportnapokon biztosítja a mozgásos játékhoz szükséges balesetmentes eszközöket, tornaszereket és a megfelelő helyet, hogy az esemény zavartalan, örömteli, élményben gazdag legyen minden résztvevő számára.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél fokozottan ügyel a gyakorlatok bemutatására, elegendő időt adva egy-egy mozdulatsor begyakorlására, rögzítésére. Erősíti a pozitív érzelmi viszonyulást, hogy a mozgás mindig élményt adó, örömet okozó legyen.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos, veszélyeztetett gyerekek mozgásigényének kielégítésére biztosítja számukra a megfelelő teret és időt.
- A tehetséges gyerekeket bevonja a gyakorlatok bemutatásába, támogatja óvodán belül és kívül is, hogy részt vegyenek mozgásos tevékenységekben, sportokban.
- A multikulturális, interkulturális integráció során a közösségi élményt a játékos versengéssel mélyíti, használja a csoportversenyek, sor-, és váltóversenyek által adott lehetőségeket, ezzel fejlesztve a csoporthoz tartozás élményét, megakadályozva a perifériára sodródás esélyét.

A gyermek tevékenységei

Szabadjáték

Az óvodai nevelés az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosít a spontán mozgásos tevékenységekre. Az óvodapedagógus törekszik a fejlesztő hatással bíró kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Mindennapos mozgás

Minden korcsoportban naponta 5-15 perces időtartammal kerül megszervezésre, lehetőség szerint a szabadban. Tartalmát a mozgásos játékok adják, kiegészülve a láb és tartásjavító gyakorlatokkal, gimnasztika alkalmazásával, természetes mozdulatokkal.

Mozgás szervezett tevékenysége

A kötelező mozgásos tevékenység olyan tanulási környezet, melynek alapja: a sokszínű, változatos, örömteli és érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák és a mozgásos játékok.

Sportprogramok

A kötelező mozgás tevékenységen kívül a gyerekek részt vesznek sportnapokon, melyek hozzájárulnak az egészséges életmód megalapozásához és a családok életmódjának, szemléletének kedvező alakításához.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Az óvodáskor végére a gyermek teste arányosan fejlett, teherbíró; eljut az első alakváltozáshoz.
- Mozgása összerendezett, a megtanult mozgások végrehajtása pontosabb, ritmikusabb, esztétikusabb; képes a mozgások kombinációjára és a különböző helyzetekben való végrehajtásra.
- Ismeri testrészeit, kialakult az oldaliság dominanciája, finommotorikája fejlett, kézizomzata erős.
- A mozgások végrehajtása gördülékeny, könnyed, pontos, megfelelő ritmusú; képes a járás, futás gyors irányváltoztatására, cselekvőképessége gyors; mozgásban kitartóvá válik.
- Kialakul a helyzetváltoztatás érzékelése, fejlett a térbeli tájékozódás képessége.
- Mozgástapasztalatai az egyensúlyozásban, ugrásban növekednek; nagyobb erő kifejtésre képes; állórajtból kiindulva fut; nekifutással tetszés szerinti akadályt átugrik, ugrását a talajéréskor fékezni tudja; labdát, kislabdát biztonsággal kezel.
- Képes végrehajtani a verbális utasításokat különböző tornagyakorlatok végzésekor.
- Egyéni, csoportos, sor-, és váltóversenyeket játszik a szabályok betartásával.
- Jártasságot szerez néhány sportágban.

Külső világ tevékeny megismerésére

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során **matematikai tartalmú** tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

Az óvodapedagógus feladatai

- Elegendő alkalmat, időt, helyet és eszközöket biztosít a spontán és szervezett tapasztalat-és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Lehetővé teszi a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését, figyelembe veszi és épít a gyermek aktivitására, érzelmi dominanciájára, természetes kíváncsiságára.

- Olyan tevékenységeket biztosít, amelyben a gyermek megismeri és megérti az őt körülvevő világot, épít a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre; törekszik arra, hogy a tárgyakat, jelenségeket lehetőleg természetes környezetben és természetes megjelenési formájukban mutassa be.
- Ismeretterjesztő könyveket, verses köteteket, internetes lehetőségeket biztosít növényekről, állatokról, megfigyelt természeti jelenségekről.
- Figyelembe veszi a gyermek a környezettel kapcsolatos élményeit és törekszik az összhang megteremtésére az otthonról hozott ismeretek és az óvodai nevelés között; kidolgozza a differenciálás módjait.
- Szenzitív játékokat, tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosít a környezet élményszerű megismeréséhez séták, kirándulások során, az óvoda udvarán, a természetsarokban végzett tevékenységek alkalmával.
- Kialakítja a szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt, lehetővé teszi, hogy a gyerekek megismerjék városunk és környékének nevezetességeit és kirándulóhelyeit.
- Megismerteti a gyerekeket a környezetünkben található természetvédelmi fontos területeket, igyekszik a gyermekeket minél több olyan élményhez juttatni, amely mélyíti kötődésüket a természethez.
- Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a környezet alakításában.
- Méltón, a néphagyományok ápolását szem előtt tartva ünnepli a gyermekcsoporttal a jeles napokat.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés biztosításával gyarapítja a gyermek aktív és passzív szókincsét, bővíti a fogalmak körét és tartalmát.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek nevelése során törekszik arra, hogy a gyerekek elsajátítsák az alapvető szokásokat, viselkedési formákat a környezettudatos magatartás jegyében.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyerekekkel megismerteti a társadalmi együttélés szokásait, normáit, rámutat a környezet szépségeire, értékeire, megóvásuk, megbecsülésük fontosságára.
- A tehetséges gyermekekkel megismerteti a tágabb életterünk megóvására, fenntarthatóságára irányuló témákat is, pl.: felmelegedés élettani hatásai a tengerekre; élet más kontinenseken; talajszennyezés; bolygónk- naprendszerünk.
- A multikulturális, interkulturális nevelés során megismerteti a gyerekeket a más országok természeti környezetével, kultúrájával.
- Megfigyeltetések, tevékenységek alkalmával fejleszti a gyermekek észlelését: vizuális és auditív észlelést, a mozgás és tapintásos észlelést, az alaklátást és formaállandóságot.
- Fejleszti a keresztcsatornák működését, a finommotorikát, a testsémát.
- Épít a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, segíti az önálló problémamegoldást, biztosítja az egyéni, cselekvő tapasztalatszerzést.
- Fejleszti a gyerekek ítélőképességét, problémalátását, egyéni megismerő és problémamegoldó képességét.
- Kihasználja azokat a lehetőségeket, amelyek matematikai tartalmat közvetítenek, minél több problémahelyzetet, tapasztalási lehetőséget teremt; törekszik arra, hogy a problémahelyzet és a probléma megoldására irányuló tevékenység önmaga is motiváljon.

- Hagyja a gyereket saját logikája szerint gondolkodni, lehetővé teszi a gondolkodási képesség hajlékonyságát, a többféle megoldás lehetőségét, a hibajavítást, a gondolatok tevékenységgel és szóban történő kifejezését.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél nagy gondot fordít a differenciált foglalkoztatási formára, figyelembe véve a képességeikből eredő hátrányokat.
- A szociálisan és halmozottan hátrányos, hátrányos helyzetű gyermekeknél fokozottan figyel a matematikai fogalmak helyes használatára, a logikus gondolkodás megalapozására.
- Tehetséges gyerekeknek igyekszik olyan magasabb szintű gondolkodásra készítő játékos feladatokat adni, amellyel még jobban fejlődik matematikai gondolkodásuk pl.: logikai játékok, fejszámolás, Logico játékok magasabb szintjei.
- A multikulturális és interkulturális nevelés során a különböző környezetből érkező gyermekeket fejlettségi szintjüket felmérve differenciáltan fejleszti.

A gyermek tevékenységei

- Kirándulások, séták során alkalmazza a közlekedés szabályait, megismeri a kulturált viselkedés formáit.
- Megfigyeli az évszakok jellemzőit, az időjárás változékonyságát; tapasztalatot szerez, összefüggőseket fedez fel a természet változásai az időjárás és az öltözködés összefüggései között.
- Kerti munkát végez, megismerkedik a kerti szerszámokkal, azok használatával; közben megfigyeli a fákat, bokrokat és rovarokat; ültet, nyomon követi a növények fejlődését, gondozza azokat.
- A természetsarokban fa- és cserjegyallyakat hajtát, gumót, hagymát, magokat csíráztat, megfigyeli az induló életet, tárgyakat gyűjt az élősarok bővítéséhez.
- Zöldség- és gyümölcsfélékből vitamintátal készít: reszel, szeletel, ízesít, ízel.
- A napszakokra jellemző tevékenységeket eljátssza szimulációs játékban, játéka során alkalmazza a családról, a foglalkozásokról, az emberi testről, annak ápolásáról szerzett ismereteit.
- Tapasztalatot szerez a természeti és társadalmi környezetről: iskola, orvosi rendelő, mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség, repülőtér, állomás, piac, múzeum, könyvtár.
- Részt vesz az óvoda által szervezett természet ünnepein, jeles napokon, kirándul, sétál, terméseket gyűjt, barkácsol, papírt gyűjt, megismeri annak újrahasznosítási lehetőségeit, a szelektív hulladékgyűjtés szabályait.
- A hagyományos és néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepeknek tevékeny résztvevője, a csoporttal közös élményeket szerez, részt vesz a hagyományok felelevenítésében, megismerésében.
- Megfigyeli a környezetszennyezés néhány elemét pl.: füst, por, zaj stb., ezekkel kapcsolatban egyszerűbb vizsgálatokat végez, egyéni fejlettségének megfelelően bekapcsolódik óvodánk környezetvédő- és alakító munkájába.
- A spontán és szervezett megfigyelések során szerzett ismereteit kiegészíti, elmélyíti a természetsarokban elhelyezett könyvek nézegetésével, folyamatosan gyűjtött képekből albumokat készít.

- Tevékenykedés közben számol, játékos cselekvéssel számtani műveleteket végez: hozzáad, elvesz, egyenlővé tesz; tapasztalatokat szerez a darabszám változásairól.
- Ismereteket szerez a geometria körében, síkmértani formákat tép, vág, rajzol, megismerkedik a testek jellemző tulajdonságaival.
- Összehasonlít, szétválogat megnevezett tulajdonságok vagy saját szempontok szerint: halmazok, részhalmazok képzése.
- Kiválaszt tárgyakat tapintás, látás, hallás és körbeírás alapján.
- Mennyiségi tulajdonságok, térbeli kiterjedések alapján sorberendezést végez: sorszámok, számlépcső.
- A számfogalom megalapozása érdekében összemér, párosít mennyiségeket, halmazokat becsléssel, számlálással. Méréseket végez különböző egységekkel, különböző szempontok alapján: magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, mennyiség, terület, szélesség, vastagság, bőség.
- Tükör előtt tevékenykedik, tapasztalatot szerez a szimmetria körében.
- Síkbeli és térbeli alkotásokat, építményeket másol le, önállóan alkot.
- Ritmikus sorokat hoz létre térben és síkban, önállóan, szabály alapján.
- Tevékenykedés közben tájékozódik a síkban ábrázolt világban: zárt, nyitott vonalak, labirintus; és a térben: testtudat, irányok, laterális, névutók.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Ismeri társadalmi és családi környezete fontosabb adatait.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri és megnevezi a környezetében lévő néhány intézményt, és azok rendeltetését.
- Felismeri a tárgyak, jelenségek között lévő összefüggéseket; tárgyakat, jelenségeket rendeltetésük és külső jegyeik alapján összehasonlít.
- Ismeri a testrészeket, a test felépítését, tisztában van a testápolás alapvető higiéniai szokásaival.
- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri az egyes évszakok jellegzetességét, tudja a napszakokat.
- Ismeri a gyűjtőfogalmakat, tudja, hogy mi tartozik az egyes csoportokba.
- Ismeri a növény fejlődésének menetét, a fejlődés és az időjárás összefüggéseit; alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Csoportosítja az állatokat aszerint, hogy hol élnek, ismeri azok legfőbb jellemzőit, védelmét, hasznukat.
- Ismeri a zöldség és gyümölcs fogalmát, több fajta zöldséget, gyümölcsöt felsorol; tisztában van fontosságukkal az egészséges táplálkozás szempontjából.
- Képes matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolatait elmondani; egymás állításainak igazságát megítélni, megbeszélni, tévedéseit javítani.
- Képes megnevezett tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre, valamint saját szempontú válogatás, sorba rendezés elvégzésére.
- Összehasonlításait szóban is kifejezi, érti és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Magasság és hosszúság jellegű mennyiségeket össze tud mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tud tenni; részt tud venni más mennyiségek összemérésében, alkalmi egységgel való mérésben.

- Össze tud mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig), az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Elő tud állítani különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet, tárgyakat meg tud számlálni legalább 10-ig.
- Másolással képes megépíteni a mintával megegyező, de színben, nagyságban eltérő elemekből is a térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Képes különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyszerűbb tulajdonságokat megnevezni.
- A tükörrel való tevékenységük során alakzat tükörképét megépíti.
- A térben való tájékozódásban meg tudja különböztetni a jobb, bal, jobbra, balra irányokat, értik és követni tudja az irányokat, a helyeket kifejező névutókat: alá, fölé, közé, alatt, fölött, mögött.

Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység. A gyermek munkajellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység; mely a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége; a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze; a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Munkafajták

- Saját személyükkel kapcsolatos munkák
- Közösségért végzett munkák
- Alkalomszerű megbízatások
- Környezet rendjének megőrzése
- Növény- és állatgondozás

Az óvodapedagógus feladatai

- Megteremti a gyerekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket, a gyermekeknek tartalmilag gazdag, változatos feladatokat ad.
- Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezeti be, megismerteti a gyerekekkel az egyes munkafolyamatokat, a részmozdulatok sorrendjét, a munka legcélszerűbb fogásait, a munka ellenőrzésének módjait.
- Biztosítja az alkalmas eszközöket, megismerteti az adott munka eszközeit, célszerű használatát, rászoktatja a gyermekeket az eszközök rendbe tartására.
- Megteremti a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört; biztosítja, hogy a gyermekek az életkori sajátosságainak megfelelően, egyéni fejlődési ütemben végezhesék a munkát; lehetővé teszi, hogy a különösen kedvelt munkafajtákban elmélyülhessenek.

- Törekszik arra, hogy a munka értékelése során a gyerekekben kedvet ébresszen a további munkához; elősegíti a gyerekek önértékelési képességének, közösségi, társas kapcsolatainak fejlődését; az elvégzett munka értékelését, személyre szabottan végzi, erősítve ezzel a pozitív megerősítést.
- Erősíti a gyerekekben a munka iránti pozitív érzelmeket, a munkára készítő indítékokat, fejleszti a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket és készségeket.
- Erősíti a gyermekekben a munka szükségességének érzését, megszervezi a munka állandóságát és folyamatosságát, szoktatja a gyerekeket a fegyelmezett, kitartó munkavégzésre.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeknél a munkavégzésnél kiemelten kezeli az önkiszolgálással kapcsolatos munkát.
- A hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett és multikulturális, interkulturális környezetből érkező gyerekekkel megismerteti a munkavégzés értékét, örömet, pozitív megítélését, fokozottan ügyel a sikerélményhez juttatásra, segítve a társadalmi beilleszkedést, kompenzálva az esetleges családi hatásokat.

A gyermek tevékenységei

- Önkiszolgáló munkát végez.
- Községi megbízatásként naposi munkát végez a feladatok fokozatos bővülésével; besegít a növények, állatok gondozásába.
- Segít átrendezni a csoportszobát, segít a tevékenység eszközeinek kiosztásában.
- Segít az udvari játékeszközök ki- és behordásában, részt vesz a játékok javításában, tisztán tartásában, időközönként szétválogatja a játékeszközöket, rendbe teszi a babaszobai szekrényeket.
- Az évszakoknak megfelelő tevékenységeket végez: csíráztatás, rügyeztetés, virágoskert gondozása, fű, levél gereblyézése, hősöprés, homok fellazítása.
- Segít udvarrészüknél tisztán tartásában, sepreget, részt vesz a környezet rendjének biztosításában.
- Ünnepekre, különleges eseményekre tárgyakat készít, részt vesz a csoportszoba díszítésében.
- Alkalmasszerűen megbízatásokat teljesít.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Jártasságot szerez a különböző munkafajták végzésében.
- Segítséggel használja a munkaeszközöket.
- Szívesen és önként vállalja a naposágot és egyéb megbízatásokat.
- Feladatait a megismert szokások alapján végzi, munkájában kitartó, megbízható.
- Érzi munkája fontosságát és hasznosságát.
- Munkavégzés közben képes az együttműködésre.
- Egyéni megbízatásokat önállóan teljesít.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre; az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése; tanulási kompetenciáinak egyéni képességeinek megfelelő fejlesztése; az egész életen át tartó tanulás igényének és képességének megalapozása.

A tapasztalatszerzési folyamat megszervezésével és irányításával kapcsolatos elvek

- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- Biztosítja a nyugodt légkört, a megfelelő helyet és esztétikus eszközöket a tapasztalatszerzéshez.
- A tevékenységben megvalósuló tapasztalatszerzés minden korcsoportban kötetlen formában szervezi, a mozgás kivétel, ami minden életkorban kötelező tevékenységek keretében valósul meg.
- Az óvodapedagógus elősegíti, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön; a gyerekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással készíteti sokoldalú tevékenységre.
- A tanulási folyamatban az óvodapedagógus törekszik a komplexitásra, egy-egy ismeret sokoldalú megközelítésére, feldolgozására.
- A játékoság, mint alapelv a tanulás egész folyamatában érvényesül.
- A tevékenységek irányítása során alkalmazott pedagógiai eljárásait a gyermekek egyéni szükségleteihez és fejlettségi szintjéhez igazítja.
- A tudástartalmakat érthetően közvetíti a korosztályi és egyéni jellemzők figyelembevételével, épít a gyermekek spontán és tudatosan szerzett tapasztalataira, ismereteire, érzelmvezéreltségükre, cselekvési és közlési vágyukra.
- Változatos módon motivál, támogatja az önálló tapasztalatszerzés igényét, kreativitását.
- Nagy hangsúlyt fektet a tevékenységek során az értékelésre, a reális énkép kialakulására, lehetőséget ad – támogatva a pozitívumok kiemelését - az ön- és társértékelésre.
- Változatos és innovatív módszereket (pl.: kísérletezés) és szervezeti kereteket (pl.: kooperatív munka) alkalmaz céljai eléréséhez.
- Beépíti az online információszerzés lehetőségét, használja információs és kommunikációs technológia eszközeit.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás: szokások alakítása.
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A játékos, cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.

-
- A gyakorlati probléma és feladatmegoldás.

VI. A fejlődés jellemzői az óvodás kor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodás kor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Az iskolaérettségnek, az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki, szociális valamint értelmi kritériumai vannak.

A testi fejlődés jellemzői

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás, teste arányosan fejlett, teherbíró; mozgása összerendezettebb, harmonikusabb; erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelki fejlődés jellemzői

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A szociális fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermekkel.

A szociálisan érett gyermek

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a megfelelő fejlettségi szint. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Az értelmi fejlődés jellemzői

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét; a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségű ismeretei vannak.

Egészség nevelési és környezet nevelési program

Az egészség fejlesztése a kisgyermekkorától kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodásgyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki: érzelmi, akarat, értelmi és szociális készségét. A gyermek egészsége társadalmi ügy, megvédése és fejlesztése az óvodapedagógia kulcsfeladata.

Nevelőtestületünk a személyiség sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészíti a gyerekeket az eredményes további tanulmányokra.

Az óvodai egészségfejlesztés célja: minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét hatékonyan fejlesztő tevékenységekben.

Egészségfejlesztési feladatok

- A gyerekek gondozása, testi szükségleteiknek kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód – testápolás, tisztálkodás, étkezés, mozgás -, megalapozása, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- A gyerekek mentális egészségének figyelemmel kísérése.

- Megfelelő szakemberek bevonásával és a szülők együttműködésével speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi és lelki nevelési feladatok ellátása.

Egészségfejlesztési feladataink a gyerekek

- szomatikus;
- pszichohigiénés: értelmi, érzelmi, akarati;
- szociális: társas, közösségi fejlesztésére vonatkoznak.

A szomatikus nevelés feladatai

A személyi higiénia fejlesztése

- a legfőbb személyi higiénias nevelési feladat: a kézmosás, szokássá fejlesztése,
- a saját személyi felszerelés: törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés, tornafelszerelés használata.

Követelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Környezeti higiénia

A környezethigiénára nevelés magába foglalja

- az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését
- a csoportszobák szellőztetését, a helyiségek, mellékhelyiségek takarítását;
- az udvar tisztán tartását, gondozását;
- a játékeszközök higiénáját, rendben tartását.

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése

Az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát, aminek az előkészületben, az önkiszolgálásban a gyerekek is bevonja életkori fejlettségüknek megfelelő szinten.

- A gyerekek megismertetése új ízekkel, italféleségekkel pl.: zöldséglé.
- A megfelelő mennyiségű folyadékbevitel biztosítása a nap bármely szakaszában.
- A gyerekek aktív részvételének biztosítása a saláta, gyümölcstál készítésében.

Rendszeres mozgás biztosítása

A mozgás élettanilag a gyermek alapvető életjelensége, ami folyamatos cselekedtetést igényel. A cél a testedzés mellett a sport megszerettetése, a játékos mozgás által kiváltott öröm átélése.

A rendszeres mozgás biztosítását, a mozgáskultúra megalapozását, a motoros képességek fejlesztését

- a mindennapos mozgás
- a kötelező mozgás tevékenység
- a sport tevékenységek szolgálják.

A pszichohigiénés: lelki, érzelmi, akarati nevelés feladatai

A pszicho higiénés nevelés a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségeknek, képességeknek fejlesztése.

A pszicho higiénés lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai:

- a társas-társadalmi beilleszkedés, integráció megvalósítása,

- szokásrendszer elsajátítása.

A beilleszkedési képesség gyakorlása

Az óvodai nevelés feladata a gyerekek beilleszkedési képességének elősegítése, amely az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységekben valósul meg.

- a társkapcsolatok erősítése, az együttműködés fokozása;
- a másik személy megismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat;
- gyermekközösségekkel történő kapcsolattartás, barátkozás;
- szolidaritás, bizalom a rászorulókkal szemben;
- a szegregáció elvének és gyakorlatának elutasítása.

Az alkalmazkodóképesség fejlesztése

Az alkalmazkodás valamely állapothoz való hasonulás, hozzá illeszkedés, aktív elfogadás, beállítódás:

- egészségvédő, balesetmegelőző, szabálykövető készséges magatartás;
- a változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés;
- az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, udvarias, segítők viselkedés;
- napirend, együttműködési program elfogadása és sikerében való részvétel.

A szociális egészség fejlesztési feladatai

A szociális egészség fejlesztés a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készíti elő, és szeretetteljes együttműködésben való részvételre szoktatja.

A környezet védelme

A külső világ tevékeny megismerésének fő feladata, hogy a gyermekekhez közel hozza a társadalmi és természeti környezet hozzá érzelmileg közel álló jelenségeit, s megalapozza ezzel a környezetet ismerő és védő személyiség kialakulását.

Az óvodapedagógus nevelő munkája során olyan természetszemlélet megalapozására törekszik, amely a természetet tisztelő, elfogadó, annak törvényeit tiszteletben tartó személyiség sajátja.

Az óvodapedagógus feladatai

- A fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyez a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására; a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására.
- Közös programokat szervez a családokkal pl.: papírgyűjtés, kirándulások, ültetés.
- Ösztönzi a gyereket, hogy aktívan részt vegyen a környezete tisztaságának megőrzésében: szemetes használat, levélseprés, gereblyézés, virágültetés, bokrok, fák, virágok megóvása.
- Lehetőséget biztosít az állat- és növényvilág megismertetése során a felelős magatartás pl.: téli madáretetés gyakorlására.
- Környezettudatos magatartásra nevel, megszervezi a környezeti jeles napokhoz kötődő programokat.

Környezetvédelmi világnapok

- **Állatok Világnapja** - október 04. - Kirándulás a természetbe

- **Víz Világnapja** - március 22. - Kirándulás a város vizes élőhelyeire
- **Föld Napja** - április 22. - Udvar szépítése, esztétikus környezet alakítása, virágok ültetése
- **Madarak és Fák Napja** - május 10. - Kirándulás a város természeti értékeinek védett helyeire

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség és a másság elfogadása az az emberi jog, hogy minden embert – származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérülésére, fogyatkozására tekintet nélkül – ugyanazok a jogok és lehetőségek illették meg az életben való érvényesülés folyamatában. Az óvodapedagógus alapfeladata a másság elfogadtatása a gyermekközösséggel.

A nevelés célja

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása, a közösségbe való beilleszkedés segítése.

A tanulási zavarokat megelőző, támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint óvodapedagógusaink fejlesztésével – az Óvodai nevelés Országos Alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása, az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése, a szociális hátrányok csökkentése, a lemaradások folyamatos kompenzálása.

A célokból adódó feladatok

- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szocializációjának segítése.
- Bátorító nevelés az emberi kapcsolatok kialakításában, egyéni képességfejlesztés, mely mindig az egyes gyermek aktuális fejlettségéhez igazodik. A gyermekek megfigyelése, felmérése, az aktivitás elősegítése; finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése; a figyelemkoncentráció alkotásközpontú módszerrel történő fejlesztése; gondolkodási képességek fejlesztése, új struktúrák létrehozása; fantáziafejlesztés; a sztereotip megfogalmazások elkerülésének támogatása; együttműködési képességek fejlesztése.
- A gyerek testi, lelki, szellemi szükségletének kielégítése.
- Kölcsönös tiszteleten, feltétel nélküli szereteten alapuló kapcsolat kialakítása.
- Jó kapcsolat építése a szülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együtt neveléshez.

A szociális hátrányok enyhítését segítő nevelés

A szociális hátrányú gyermekeknél nem a szervezeti fogyatkozás okoz hátrányt a személyiség fejlődésében, hanem a családi, társadalmi, kulturális, anyagi háttér kedvezőtlen hatása. Az óvodai nevelés a szociális hátrányú gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, fejlesztő nevelésükhöz, szükség esetén, a gyermekvédelmi szakhálózat munkatársai nyújtanak segítséget.

A nevelés célja a hátrányos helyzetből adódó lemaradások folyamatos kompenzálása pl.: alacsony beszédszínvonal, kifejezőmód, illemszabályok hiánya, a szegényes szókincs.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Észlelési tapasztalatok szóbeli megerősítése, tudatosítása.
- Szókincsbővítés tárgyak, cselekvések, események, térbeli viszonyok, színek, formák, méretek, azonosságok, különbözőségek meghatározásával.
- Irodalmi élmények feldolgozása, anyanyelvi játékok alkalmazása.
- A beszédkedv fokozása, beszédkésztség fejlesztése.
- A nyelviileg gátolt gyermekeknél a probléma okainak felderítése, a fejlesztés lehetőségeinek megkeresése, szükség esetén logopédus segítségének kérése.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés területén a hátrányos helyzetből származó lemaradások enyhítését célzó folyamat elvei.

- Kedvező érzelmi hatások érik a gyereket már az óvodába lépéskor.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- Jó kapcsolat kiépítése a szülőkkel, mely lehetővé teszi a bizalmon alapuló együttműködést.
- A gyermekbarátságok kialakulásának támogatása, hogy a gyerekek örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös tevékenységekbe.
- A szokásrendszer megalkotásában a gyerekek bevonása lehetővé teszi az elvárásoknak való könnyebb megfelelést.
- Óvodai és csoport szinten közös programok, ünnepek szervezése, a hagyományok ápolása.
- Biztonságérzetük, stabil helyük kialakítása a szűkebb, tágabb környezetükben, megértő, befogadó, elfogadó légkör teremtése.

Egészséges életmód alakítása

- Az óvodapedagógus fokozottan odafigyel és egyénileg, differenciáltan fejleszti a gyerekeket a higiénés, az egészséges táplálkozási szokások, az egészséges életvitel szokás kialakításában, gyakorlásában.
- A fokozatosság elvét betartva a már ismert szabályokra alapoz, az óvodai szokások bevezetését utánzásos helyzetekben fokozatosan végzi.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelése

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, fejlesztő nevelésükhöz a pedagógiai szakszolgálat nyújt segítséget.

A nevelés célja: a sajátos nevelési igényű gyermek, alkalmazkodó készségének, a közösségbe való beilleszkedésének segítése; az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés kialakítása, fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata: egyéni fejlesztési terv alapján a gyermek fejlesztése; és együttműködés a fejlesztést segítő szakemberrel.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelésének általános elvei

- A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és módszertani differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását; kiegészítő fejlesztő, korrekciós célú pedagógiai eljárások alkalmazását; egyéni fejlesztési terv készítését teszi szükségessé.
- A fejlesztés tartalma minden esetben az orvosi- gyógypedagógiai-pszichológiai vizsgálat eredményeire épül.
- Az elvárások igazodnak a gyermekek fejlődésének üteméhez, a fejlesztés a számukra megfelelő területeken valósul meg.
- Az óvodai fejlesztés akkor a leghatékonyabb, ha a fejlesztő tevékenység mindig több funkciót érint egyszerre, fontos, hogy a gyermek mindig a lehető legtöbb csatornáját használja tevékenységei során.
- A fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését.
- A fejlesztésben a lemaradás területeinek függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt, de a gyermeket a nevelés, a fejlesztés nem terhelheti túl.
- Az egészségügyi és pedagógiai célú fejlesztő tevékenység team-munkában kialakított nevelési folyamatban valósul meg.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelése

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében alapelvek

- Az önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése.
- A társadalmi integráció támogatása.
- Az elfogadó, segítő környezet biztosítása.

Óvoda-iskolai átmenet támogatása

Az átmenet támogatásának célja

Az intézmény partnerkapcsolatainak bővítésével, az együttműködési formák erősítésével, az intézményi és intézményközi műhelyek működtetésével az óvoda-iskola közötti átmenet előkészítése, megkönnyítése, eredményessé tétele.

A célból adódó feladatok

- A két intézmény átmenetét segítő programok kidolgozása és működtetése.
- Az óvoda-iskola átmenet komplex: mérésen és nyomon követésen alapuló, differenciált pedagógiai támogatása.
- A tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek fejlesztése a sikeres iskolai tovább haladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával.

Tehetséggondozás

Az óvodai tehetséggondozás a nevelőmunka szerves része, a tehetség-ígéretnek felfedezése, egyénre szabott fejlesztése.

Tehetséggondozás célja: a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése.

Tehetséggondozás feladatai

- Inger gazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása.

- Az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése, változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére.
- A tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése.
- Az elfogadó, személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása.

Az óvodában a tehetséges gyermekek fejlesztése az óvodai csoportban, illetve tehetséggondozó tevékenységeken zajlik. A csoporton kívüli tehetségfejlesztő tevékenységeket szakképzett pedagógusok vezetik.

Gyermekvédelem

A gyermek jogainak érvényesítése: ellátása, gondozása, nevelése elsődlegesen a családra tartozik, az óvodai nevelés kompetenciaköre: a személyiség fejlesztése, a veszélyeztetettség megelőzése, a gyermekvédő szolgáltatást nyújtókkal történő kapcsolattartás. A gyermekvédelmi munkát a gyermekvédelmi felelősök koordinálják.

A gyermekvédelem célja: a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése. Minden gyermeknek joga van az egyéniségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára kevésbé korlátozó és szegregált környezetben nevelkedni.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén

- intézményvezető, tagóvodavezető
- gyermekvédelmi megbízott,
- óvodapedagógus,
- óvodai szociális segítő.

Óvodánkban megvalósuló gyermekvédelem feladatai

- Észlelő- és jelzőrendszeri tevékenység megvalósítása: érzékenyítés, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtás, a jelzés megtételének támogatása.
- Veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerése, felderítése; hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetből adódó lemaradások felismerése, kompenzálása; BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása.
- Az egyenlő bánásmód elvének biztosítása, az esélyegyenlőségnek mindenre kiterjedő megvalósulása, az előítéletek kialakulásának megelőzése.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermek szociális problémáinak figyelemmel kísérése, szükség esetén intézkedési tervkészítés; a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetésében való közreműködés.
- Rendszeres kapcsolattartás a család- és gyermekvédelmi szervekkel, a védőnővel, gyermekorvossal, szociális segítővel, aki támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is.
- A preventív gyermekvédelem erősítése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése.
- A gyermek egyéni bánásmódban és kiemelt figyelemben részesítése.
- Tájékoztatás nyújtása az igénybe vehető térítési díjkedvezményről, a támogatások lehetséges módjairól, a segítőik elérhetőségeiről, az egyes programokba a szülők bevonása, egyéni segítségnyújtás, tanácsadás.

Munkaformái: esetmegbeszélések, szupervízió, intézményen belüli belső képzések

Hátrányos helyzetű gyermek

- Mindkét szülő legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.
- Lakáskörülményei csak korlátozottan biztosítják az egészséges fejlődéshez szükséges feltételeket.
- A szülők bármelyike legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy.

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek

- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, és akinél a hátrányos helyzetű gyermeket meghatározó körülmények között legalább kettő fenn áll.
- A nevelésbe vett gyermek.

Veszélyeztetett gyermek

- Az olyan gyerek, akinek testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő és a családi környezet által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény gátolja vagy akadályozza.

Intézményünk gyermekvédelmi felelőse

- Koordinálja a gyermekvédelmi munkát.
- Kapcsolatot tart a MESZEGYI szakembereivel és a Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Lakosságszolgálati Főosztály, Szociális és Köznevelési Osztályával, valamint a B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal.
- Együttműködik a kolleganókkal, érdeklődik a gyermek helyzetéről, figyelemmel kíséri a problémás eseteket.
- Nyilvántartást vezet a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekről.
- Beszámol a nevelőtestületnek a munkájukról.
- Részt vesz gyermekvédelmi továbbképzéseken.

Hagyományok, ünnepek

Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a gyermeki személyiség fejlesztésére, a pozitív életérzés elmélyítésére. A gyerekek megismerik a nemzeti, családi, tárgyi kultúra értékeit, védelmét. Az ünnepek gazdag lehetőséget kínálnak a család-óvoda kapcsolatának erősítésére, a szülő, a gyermek és az óvodapedagógus között megvalósuló együttműködésre. A családközpontú munka fontos fókusz a szülők segítése, támogatása abban, hogy gyermekük társas-érzelmi készségeinek fejlődését hatékonyan támogassák. A nevelőtestületnek a tervezési-szervezési feladatokban való aktív részvételének támogatása lehetővé teszi a befogadó óvodai nevelést célzó tevékenységek hatékonyságának növelését.

Ünnepeink

Ünnepek	Zárt ünnep	Nyitott ünnep
Őszi Mihály napi családi nap		x
Adventi barkácsolás		x
Mikulás	x	
Karácsony	x	

Farsang	x	
Március 15. 1848/49-es szabadságharc	x	
Október 23. 1956-os forradalom	x	
Anyák napi barkácsolás		x
Évzáró - Ballagás		x
Gyermeknap		x
Állatok Világnapja	x	
Víz Világnapja	x	
Föld Világnapja	x	
Madarak és Fák Napja	x	
Kirándulás		x
Keresztény ünnepek alkalmával ünnepi műsor a Szép korúak házában	x	
Magyar jeles napok alkalmából könyvtárlátogatás	x	
Környezetvédelmi napok alkalmából könyvtárlátogatás	x	

6. Belső továbbképzési rendszer

A továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák óvodán/szervezeti egységeken belül történő átadása.

Hospitalás

- Nevelőtestület tagjai részt vesznek a csoportok tevékenységeinek látogatásán, ami segíti az egyéni szakmai tapasztalatok gazdagodását és fontos szerepe van egymás csoportjában folyó munka megismerésében, segítségével.

Munkaközösségek rendszere

A munkaközösségek az intézmény pedagógiai programjának megvalósításában alapvető szerepet töltenek be, melyeket a Miskolci Integrált Óvodai Intézmény nevelőtestülete az óvodapedagógusok igényei alapján működtet.

Szakmai továbbképzési rendszer

Belső továbbképzés

- Pedagógiai Program megvalósulásának figyelemmel kísérése az óvodapedagógusok egyéni módszertani kultúrájának megjelenítésével, reflektálásokkal, elemzésekkel, értékelésekkel.
- A belső továbbképzések részvételi arányának folyamatos növelése, a tanultak beépítése a nevelőmunka tervezésébe.
- Önképzési lehetőségek bővítése könyvek, digitális anyagok folyamatos beszerzésével.

Külső továbbképzés

A külső képzésben részt vevő óvodapedagógus tájékoztatja a megszerzett ismereteiről a kollégákat, támogatva a pedagógusok szakmai fejlődését, megújulását.

Ellenőrzési, értékelési, mérési rendszer

A nevelőmunka ellenőrzése

Intézményünk belső ellenőrzési rendje kiterjed a nevelőmunka dokumentációjára, a követelmények, normák és a szokásrendszer vizsgálatára.

A belső ellenőrzés folyamata intézményünkben

Az ellenőrzés lépései

- Folyamatos információgyűjtést követően az ellenőrzés témájának eldöntése, a munkaterv részeként ellenőrzési terv készítése.
- A csoportnaplóban az ellenőrzés idejének rögzítése, valamint az ellenőrzés előtt a vizsgált dokumentumok előkészítése.
- Az ellenőrzés elvégzése, módszerei: dokumentumvizsgálat, elemzés, megfigyelés, beszélgetés.

A nevelőmunka értékelése

A belső értékelés folyamatosan végzett munka, mely lehet

- átfogó jellegű, teljes körű intézményértékelés,
- a nevelőmunka egy-egy részterületének értékelése,
- önértékelés.

A pedagógiai munka ellenőrzésének és értékelésének elvei

- Az ellenőrzés a Pedagógia Program célkitűzései alapján az óvodapedagógusok felkészültségének egyéniségének, módszertani szabadságának figyelembevételével történik.
- Az ellenőrzés előre megbeszélte időpontban, és megbeszélte szempontok alapján történik.

Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni fejlettségi szintjére épül; az értékelés: konkrét, előre mutató, pozitív megerősítésre épülő.

A MIÓVI Katowice Sport Tagóvodája német orientációs csoportjainak pedagógiai programja

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja által megfogalmazott alapelveknek megfelelően csoportunkban a gyermeket szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Nevelőmunkánk során a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére törekszünk.

Mottónk

„A gyermeket tiszteletben kell fogadni, szeretetben kell nevelni és szabadságban kell elbocsátani.” (Rudolf Steiner)

Gyermekekép

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek.

Óvodakép

Az óvodai nevelés során gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkorspecifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és a fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Bevezető

A Robert Bosch Energy and Body Systems és Robert Bosch Power Tool Kft. és Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata együttműködésének köszönhetően óvodánk két csoportnak német fejlesztést biztosít.

Célunk

Az óvodás korú gyermek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a német nyelv megismertetése, elsajátíttatása; a különböző kultúrából érkező, más nyelvet beszélő gyermekek beilleszkedésének segítése; olyan nyelvi készségek, képességek kialakítása, amelyek lehetővé teszik, hogy a szülők német nyelvterületre történő áthelyezése esetén a gyerekek be tudjanak illeszkedni az életkoruknak megfelelő intézményekbe.

A nyelvi nevelés az óvodai élet minden területét átszövi, a mindennapokban a spontán és tervezett helyzetekben egyaránt ahol, egyszerű szavak, mondatok segítségével, játékos formában történhet meg az idegen nyelvsajátítás az anyanyelvvvel párhuzamosan.

Az óvodapedagógus feladatai

- A német nyelvi tevékenységek anyagát a magyar nyelvű tevékenységekre építve, a gyerekek egyéni nyelvi fejlettségi szintjét figyelembe véve tervezi.
- Kihasználja a mindennapi tevékenységek, játéksituációk kínálta lehetőséget a nyelvi helyzetek megteremtésére, a szókincs bővítésére, a passzív nyelvi ismeretek aktivizálására és a kifejezőkészség fejlesztésére.
- A rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekben biztosítja az utánzásokon alapuló nyelvsajátítást, melynek során fokozottan használja a szemléltetés, érzékeltetés és cselekedtetés módszereit.
- A multikulturális nevelés megvalósítása során tevékenységeknek, céloknak megfelelő tárgyi eszközöket használ.
- Lehetőséget biztosít a hagyományápolásra, mely a gyermek személyiségét, a családokkal

való együttműködését gazdagítja.

Az idegen nyelv elsajátításának színterei és lehetőségei az óvodában

Játék

A játék az óvodás korú gyermek legalapvetőbb, legtermészetesebb és legfejlesztőbb tevékenysége, mely számos lehetőséget nyújt a nyelvi, idegen nyelvi készségek elsajátítására, fejlesztésére. Mivel a gyermek számára a játék örömforrás, a játékban végbemenő tanulás (így az idegen nyelv elsajátítása) is örömet jelent. Az óvodáskorú gyermekekre jellemző játékfajták így a szerepjáték és a szabályjáték és az ebben rejlő lehetőségek is sokoldalúan járulnak hozzá a gyermek idegen nyelvi tanulásához.

A szerepjátékban a gyermekek eljátszák az élményeikből fakadó eseményeket, történeteket, a felnőttek, állatok, mesehősök szerepébe bújnak. A játékaikban olyan valós helyzeteket is eljátszanak, amelyekben megjelennek az intraperszonális kapcsolatokon keresztül idegen nyelven az alapvető kommunikációs fordulatok, társalgási formák és szabályok, mint például a köszönés, a kapcsolatfelvétel, az udvariassági formák. A párbeszédekben elsajátítják azt, hogy hogyan kell reagálni a különféle helyzetekben. Elsajátítják a különféle grammatikai struktúrákat, gyakorolják, elmélyítik a már ismert szavakat, kifejezéseket. A pedagógus a szerepjátékban betöltött szerepből (irányítója vagy szereplője a játéknak) fakadóan a vele folytatott kommunikáció során a gyermekek elsajátítanak új szavakat, egyszerű mondatokat. Így a játék során fejlődik az idegen nyelvi kiejtésük, fokozódik a beszédkedvük.

A szabályjátékok is alkalmasak az idegen nyelv elsajátításra. Az értelemfejlesztő játékoknál pl. társasjátékok, memóriakártyák, a játékban részt vevő gyermekeknek meg kell beszélniük a szabályokat, a sorrendet és a játék alatt sokat beszélgetnek. A memória játék témáját a pedagógus a heti témához kapcsolódóan állítja össze. A játék során bővül a gyermekek aktív szókincse, miközben megnevezik az ábrázolt tárgyakat, állatokat, azok tulajdonságait, összehasonlítják őket, gyűjtőfogalmakat is megneveznek, elsajátítanak, ezáltal sokoldalúan fejlődnek.

Az egyszerűbb idegen nyelvű mesét lerövidített formában hallják a gyermekeknek, amelynél a megértés elérésére szemléltetőeszközt alkalmazunk és a mesébe sok párbeszédet építünk be, amely a gyermekeket a produktív beszédre motiválja.

Verselés, mesélés

A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A nyelvi nevelés keretében a gyermekeknek mondókákat, verseket tanítunk meg, meséket mondunk az idegen nyelven. Ide tartozik a képeskönyvek nézegetése is, amely bizonyítottan az egyik leghatékonyabb nyelvfejlesztő módszer.

A verselés, mesélés a nyelvi nevelés nagy jelentőségű területe, mert a német nép kultúrájából válogatott irodalmi alkotások: versek, mesék közvetítése a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődését, a német nyelv elsajátításának folyamatát segíti. A tevékenység során a magyar nyelven megismert meséket rövidített formában német nyelven is hallják; a versek és mondókák esetében a német irodalmi anyag szolgál alapul, ahol a megértést a szemléltető eszközök használata segíti, a berögződést az ismétlések gyakorisága biztosítja.

Ének, zene, népi játék, tánc

A zenei nevelésben a gyermekek megismerik az idegen nyelv kultúrájához tartozó gyermekdalokat, körjátékokat, egyszerű táncokat. A körjátékok során a beszéd cselekvéssel párosul, a gyermekek a szavak és fogalmak jelentését érzékszerveiken keresztül értik meg, ha énekelnek egymással, jókedvűen megszólítják egymást a körben, vagy közösen játszanak. A dalok sokszor ismétljük, mert így jegyzi meg azokat a nyelvtani szerkezeteket, amelyek a másokkal folytatott kommunikáció során is előfordulhatnak. A dalok, körjátékok, táncok megtanulásával nemcsak új nyelvismeretet szereznek, hanem a hagyományápolás is megvalósul.

A mozgásos, dalos játékok, népi játékok is hozzájárulnak az óvodai nyelvelsajátításhoz, hisz ezen játékok is, a szabályának és szövegének megtanulásával, a játékok többszöri ismétlésével, eljátszásával szókincs bővülést, nyelvi fejlődést eredményez.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A vizuális nevelés a kétnyelvű neveléshez rengeteg lehetőséget biztosít: Az elkészített gyermeki alkotásokkal szemléltethetjük a nyelvi anyagot. Az óvodapedagógus a vizuális tevékenység közben a nyelvi anyagot komplex módon dolgozza fel: egyszerű utasításokat ad a tevékenységgel kapcsolatban, megnevezi az elkészített alkotásokat, gyakoroltatja a témához tartozó szókincset, kérdezi a gyermekeket alkotásaikkal kapcsolatban, dalokat énekel, mondókákat mond a témával, az elkészített alkotásokkal kapcsolatban.

Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenységet spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység; irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, és szervezett mozgásos tevékenység során valósítjuk meg. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítjuk. A mozgás is szemléltetés elvének érvényesítésével valósul meg, ahol összekapcsolódik a hallás, a látás és a mozgás, javítva a megértést és a hosszú távú memóriát.

A mozgás során a pedagógus olyan mozgásos játékokat játszik a gyermekekkel, amelyekben megjelenik a más területen már elsajátított szókincs, nyelvismeret, alkalmazva az ismétlés elvét, a tanulási folyamat eredményességének biztosítása érdekében.

Külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerése a nyelvi fejlesztéssel rendkívül szoros kapcsolatban áll, mert a szókincs és a beszédkésztség fejlesztésének egyik legfontosabb területe. A témákat az óvodapedagógus a gyermek közvetlen környezetéből, az őt körülvevő természetből és a tágabb környezetéből választja ki. A természethez kötődő témakörök feldolgozásához az óvodai mindennapokban az óvodán belül szervezett tevékenységeken túl, sok óvodán kívüli lehetőség is kínálkozik. A rendszeres óvodai séták, kirándulások, sok lehetőséget nyújtanak arra, hogy az óvodából kilépve rácsodálkozzunk a körülöttünk lévő világra. A séták, a kirándulás rengeteg új ismeretet, élményeket nyújtanak a gyermekeknek.

A séták során tett megfigyelések, és a beszélgetés alkalmával lehetőségünk van az idegen nyelvvél való játékos ismerkedésre is. Az élmények, új ismeretek feldolgozása során a magyar-német

kétnyelvű játékok tudatos választása az élményalapú tanulás által elősegíti, hogy a magyar- német szavak, mondatok nyelvi szókapcsolatok ismétlődéssel rögzüljenek a gyermekeknél.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekekben kialakul a pozitív érzelmi viszony a német nemzet kultúrája és nyelve iránt.
- Életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően rendelkeznek olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteiket német nyelven tudják közvetíteni.
- A gyermekek képesek a kommunikációs helyzetek során egyszerű kérdések megértése, kérések teljesítésére, egyéni képességeiknek megfelelő mennyiségű passzív és aktív szókinccsel rendelkeznek.
- Ismernek német nyelvű dalokat, verseket, mondókákat, játékokat, szokást, hagyományt.